

๒๑/๖/๖๖

ผลของการฝึกการแสดงออกที่เหมาะสมแบบกลุ่มตามแนวของเลนจ์ และจาคุโบว์สกี  
ที่มีต่อพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของหัวหน้างาน



นาย เทพ สงวนกิตติพันธ์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

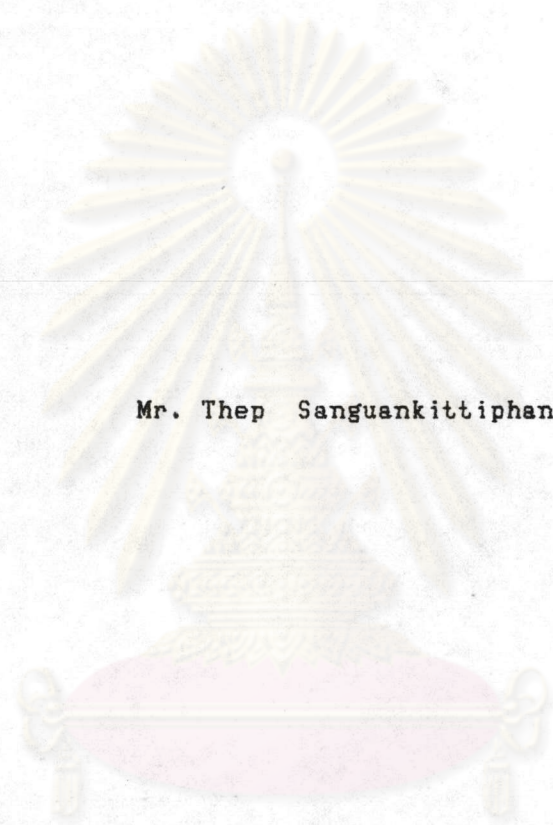
พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-107-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 15231252

EFFECTS OF GROUP ASSERTION TRAINING ACCORDING TO LANGE AND JAKUBOWSKI'S  
APPROACH ON INTERPERSONAL RELATIONSHIP BEHAVIOR OF SUPERVISORS



Mr. Thep Sanguankittiphan

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Arts

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-107-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการฝึกการแสดงออกที่เหมาะสมแบบกลุ่มตามแนวของเลนจ์ และ  
จาคูโบว์สกี ที่มีต่อพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของหัวหน้างาน

โดย

นาย เทพ สงวนกิตตินันต์

ภาควิชา

จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณราย ทรัพย์ประภา

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์ ดร. จิน แบรี่



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....  
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัย)      คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....  
(รองศาสตราจารย์ สุภาพรรณ โคตรจรัส)      ประธานกรรมการ

.....  
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณราย ทรัพย์ประภา)      อาจารย์ที่ปรึกษา

.....  
(อาจารย์ ดร. จิน แบรี่)      อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....  
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล)      กรรมการ

.....  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว)      กรรมการ

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว



เทพ สงวนกิตติพันธ์ : ผลของการฝึกการแสดงออกที่เหมาะสมแบบกลุ่มตามแนวของเลนจ์ และจาคูโบวสกี ที่มีต่อพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของหัวหน้างาน (EFFECTS OF GROUP ASSERTION TRAINING ACCORDING TO LANGE AND JAKUBOWSKI'S APPROACH ON INTERPERSONAL RELATIONSHIP BEHAVIOR OF SUPERVISORS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พรรณราย ทรัพย์ประภา อ.ที่ปรึกษาร่วม : ดร.จิน แบริ, 150 หน้า. ISBN 974-584-107-2

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการแสดงออกที่เหมาะสมแบบกลุ่มตามแนวของเลนจ์และจาคูโบวสกี ที่มีต่อพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของหัวหน้างาน กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้างานของบริษัท อาร์ เอ็ม กรุ๊ป จำกัด ที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยจำนวน 16 คน สุ่มแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้เข้ารับการฝึกการแสดงออกที่เหมาะสมดังกล่าวสัปดาห์ละครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้นจำนวน 7 ครั้ง โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้นำการฝึก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งแปลจากแบบประเมิน ไพโร-บี ของ ชุทส์ และแบบสอบถามพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการทดลองแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลองโดยมีกลุ่มควบคุม ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนของกลุ่มทดลองโดยใช้ค่าที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัยปรากฏว่า หัวหน้างานที่ได้รับการฝึกการแสดงออกที่เหมาะสมแบบกลุ่มตามแนวของเลนจ์ และจาคูโบวสกี มีพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ คือ ด้านการมีส่วนร่วมที่แสดงออกต่อผู้อื่น ด้านการมีส่วนร่วมที่ต้องการให้ผู้อื่นแสดงออกต่อตน ด้านการผูกพันที่แสดงออกต่อผู้อื่นและด้านการผูกพันที่ต้องการให้ผู้อื่นแสดงออกต่อตน และมีพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่ำลงอย่างมีนัยสำคัญเพียง 1 ด้าน คือ ด้านการควบคุมที่ต้องการให้ผู้อื่นแสดงออกต่อตน ส่วนด้านการควบคุมที่แสดงออกต่อผู้อื่นนั้นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา .....จิตวิทยา.....  
สาขาวิชา .....จิตวิทยาการปรึกษา.....  
ปีการศึกษา .....2536.....

ลายมือชื่อนิสิต .....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....



## C242913 : MAJOR COUNSELING PSYCHOLOGY

KEY WORD : ASSERTION TRAINING/ INTERPERSONAL RELATIONSHIP/ SUPERVISOR  
 THEP SANGUANKITTIPHAN : EFFECTS OF GROUP ASSERTION TRAINING  
 ACCORDING TO LANGE AND JAKUBOWSKI'S APPROACH ON INTERPERSONAL  
 RELATIONSHIP BEHAVIOR OF SUPERVISORS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.  
 PARNARAI SAPAYAPRAPA, Ph.D. THESIS CO-ADVISOR : DR. JEAN BARRY,  
 Ed.D. 150 pp. ISBN 974-584-107-2

The purpose of this research was to study the effects of group assertion training according to Lange and Jakubowski's approach on interpersonal relationship behavior of supervisors. The sample included 16 volunteer supervisors at R.M. Group Company Limited. The subjects were randomly assigned to an experimental group and a control group, each group comprising 8 supervisors. The experimental group participated in seven sessions of group assertion training conducted by the researcher for two hours, once a week. Interpersonal Relationship Behavior was assessed by a modified version of FIRO-B by Schutz, and an Assertive Behavior Questionnaire constructed by the researcher. The pretest-posttest control group design was used. T-test was utilized for data analysis at the .05 level of significance.

Results show that supervisors who participated in the group assertion training according to Lange and Jakubowski's approach significantly increased their interpersonal relationship behavior in the dimensions of Expressed Inclusion, Wanted Inclusion, Expressed Affection, and Wanted Affection, but significantly decreased their interpersonal relationship behavior in the dimension of Wanted Control. There was no significant decrease in the dimension of Expressed Control.

ภาควิชา.....จิตวิทยา.....

ลายมือชื่อนิติ.....*Dr. Sangkittiphan*.....

สาขาวิชา.....จิตวิทยาการปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Dr. Parnarai*.....

ปีการศึกษา 2536.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....*Dr. Jean Barry*.....



### กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเอื้อเนื้อและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์และผู้มีพระคุณหลายท่าน ดังนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.พรณราย ทรันยะประภา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งได้ ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

อาจารย์ ดร.จิ้น แบรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งได้ให้คำแนะนำและข้อ คิดเห็นต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของแบบประเมินต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.หลุย จำปาเทศ ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำต่าง ๆ ตลอดจนสนับสนุนและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา

รองศาสตราจารย์ สุภานรรณ โคตรจรัส และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสริช โปธิแก้ว ซึ่งได้ให้คำแนะนำต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย

ประธานกรรมการบริหารบริษัท อาร์ เอ็ม กรุ๊ป จำกัด ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์บุคคล และสถานที่ในการดำเนินการทดลองเพื่อทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

คุณแม่ และนี้ ๆ ทุกคน ที่ได้สนับสนุนและช่วยเหลือในด้านการเรียนของผู้วิจัย เสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์และผู้มีพระคุณที่ได้เอ่ยนามมานี้ทุกท่านด้วยความ เคารพ อย่างสูง

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ ภรรยาและลูก ๆ ของผู้วิจัยซึ่งเป็นขวัญและกำลังใจตลอดมา รวมทั้งนี้ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ในภาควิชาจิตวิทยาทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและคอยเป็น กำลังใจแก่ผู้วิจัยเช่นกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	จ
กิตติกรรมประกาศ .....	ฉ
สารบัญตาราง .....	ช
บทที่	
1. บทนำ .....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	1
แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน .....	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	47
วัตถุประสงค์ของการวิจัย .....	60
สมมติฐานของการวิจัย .....	60
ขอบเขตของการวิจัย .....	60
คำจำกัดความในการวิจัย .....	61
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย .....	62
2. วิธีดำเนินการวิจัยและวิธีรวบรวมข้อมูล .....	63
กลุ่มตัวอย่าง .....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	63
ขั้นตอนในการวิจัย .....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล .....	74
3. ผลการวิจัย .....	76
4. การอภิปรายผลการวิจัย .....	82
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ .....	90
บรรณานุกรม .....	95
ภาคผนวก .....	101
ประวัติผู้วิจัย .....	150

## สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงปัญหาต่าง ๆ ของหัวหน้างานที่ได้จากแบบสอบถาม .....	5
2 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก พฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม และพฤติกรรมก้าวร้าว .....	12
3 แสดงรายละเอียดพฤติกรรมความต้องการความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 3 ด้าน ....	64
4 แสดงการเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องภายในของ Helmstadter กับของผู้วิจัย .....	68
5 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบประเมิน พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้ง 6 ด้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) .....	95
6 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้ง 6 ด้าน ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) .....	97
7 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และแสดงผลของการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนของกลุ่มทดลองจากแบบสอบถามพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ...	99

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย